

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kžm 8/2021-13

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A
I
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ranka Marijana kao predsjednika vijeća te Melite Božičević-Grbić i Ileana Vinja, kao članova vijeća uz sudjelovanje više sudske savjetnice – specijalistice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. Z. D., zbog kaznenog djela iz čl. 154. st. 2. u vezi sa st. 1. toč. 7. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15.-ispravak i 101/17. - dalje: KZ/11.), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika, oštećenika i optuženika podnijetim protiv presude Županijskog suda u Rijeci od 27. studenog 2020. broj Kmp-2/2020, u sjednici održanoj 30. rujna 2021., u prisutnosti u javnom dijelu opt. Z. D. i njegove braniteljice, odvjetnice D. H., opunomoćenice oštećenice, odvjetnice M. Š. i sudskog tumača za mađarski jezik, E. E. G.,

presudio i riješio je:

I. Djelomično se prihvaća žalba državnog odvjetnika, ukida se prvostupanjska presuda u odluci o troškovima kaznenog postupka te se predmet u tom dijelu upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

II. U ostalom dijelu žalba državnog odvjetnika i u cijelosti žalba opt. Z. D. i žalba oštećenice M. M. odbijaju se kao neosnovane te se u pobijanom, a neukinutom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Prvostupanjskom presudom Županijskog suda u Karlovcu, opt. Z. D. je proglašen krivim zbog kaznenog djela iz čl. 154. st. 2. u vezi sa st. 1. toč. 7., čl. 153. st. 1. i čl. 152. st. 1. KZ/11. te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju četiri godine i šest mjeseci, u koju kaznu se, na temelju čl. 54. KZ/11., uračunava vrijeme provedeno u

ekstradicijskom pritvoru od 25.siječnja 2020. do 7.veljače 2020. i u istražnom zatvoru od 7.veljače 2020. pa nadalje.

1.1. Na temelju čl. 148. st. 1. u vezi s čl. 145. st. 1. i 2. toč. 1. i 6. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08.,76/09.,80/11.,91/12.-odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. - dalje: ZKP/08.) optuženik je obavezan naknaditi troškove kaznenog postupka, paušalnu svotu 1.000,00 kuna i troškove tumača za mađarski jezik 6.316,37 kuna.

1.2. Na temelju čl. 158. st. 1. i 2. ZKP/08. oštećenica M. M. je sa imovinsko pravnim zahtjevom u iznosu od 300.000,00 kuna upućena u parnicu.

2. Protiv te presude žalbu su podnijeli:

- državni odvjetnik zbog odluke o kazni i troškovima kaznenog postupka s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i optuženiku izrekne kazna zatvora u dužem trajanju te naloži plaćanje „preostalih“ troškova kaznenog postupka;

- ošt. M. M. putem opunomoćenice M. Š., odvjetnice iz R., zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu uz prijedlog da se pobijana presuda preinači i prihvatiti postavljeni imovinskopravni zahtjev;

- optuženik putem braniteljice D. H., odvjetnice iz R., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet uputi prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje;

- oštećenica i optuženik su u žalbama zatražili obavijest o sjednici vijeća.

2.1. Optuženik je odgovorio na žalbu državnog odvjetnika (putem braniteljice) i na žalbu oštećenice (osobno, uz ispriku oštećenici, i putem braniteljice) s prijedlogom da se žalbe odbiju kao neosnovane.

3. Na temelju čl. 474. st. 1. ZKP/08. spis je bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

4. Sukladno čl. 475. st. 2., 4. i 8. ZKP/08. sjednica drugostupanjskog vijeća održana je prisutnosti u javnom dijelu opt. Z. D. (uz pomoć tehničkog uređaja za vezu na daljinu) i njegove braniteljice, odvjetnice D. H., opunomoćenice oštećenice, odvjetnice M. Š. i sudskog tumača za mađarski jezik, E. E. G., a u odsutnosti uredno pozvanog državnog odvjetnika i oštećenice M. M.

5. Žalba državnog odvjetnika je djelomično osnovana dok su žalbe optuženika i oštećenice neosnovane.

U odnosu na presudu (toč. II.)

6. Optuženik je u žalbi naznačio da prvostupanjsku presudu pobija zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka i povrede kaznenog zakona. Međutim, osim parafraziranja dijela zakonskog teksta bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08. odnosno tvrdnje da je presuda nedovoljno obrazložena, a razlozi „apstraktni i općeniti“ suština žalbenih navoda izraz je nezadovoljstva ocjenom okolnosti o kojima ovisi vrsta i mjera kazne.

7. Osim toga, a protivno istaknutom prigovoru, prvostupanjski je sud korektno prenio sadržaj dokazne građe, koju je potom ocijenio iznijevši jasne i potpune razloge, bez proturječja, o utvrđenju kaznenopravne odgovornosti optuženika, koji je k tome u očitovanju o krivnji – obrani priznao sve činjenične navode optužbe.

8. Odmah valja reći da je s tim u vezi promašeno i žalbeno osporavanje pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja kojim se tvrdi kako optuženik ne razumije i ne govori hrvatski jezik pa nije ni mogao izgovoriti inkriminirane riječi kojim je izražena nakana za obavljanje analnog odnosa. Naime, pored priznanja činjeničnih navoda optužbe, za ostvarenje obilježja predmetnog seksualnog delikta, kao dovršenog kaznenog djela izvršenog nasilnom penetracijom u spolovilo i anus žrtve, nije od odlučujućeg značaja je li optuženik verbalnom ekspresijom izrazio nakanu na počinjenje djela.

9. Iz navedenih razloga nije osnovana optuženikova žalba zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja te s tim u vezi povrede kaznenog zakona. Naime, postojanje povreda kaznenog zakona ocjenjuje se samo u okvirima onog činjeničnog stanja koje je utvrdio prvostupanjski sud i koje je opisano u izreci presude, a koje je, u predmetnom slučaju, pravilno podvedeno pod kazneno djelo iz čl. 154. st. 2. u vezi sa st. 1. toč. 7. KZ/11.

10. Nezadovoljan odmjerenom kaznom zatvora državni odvjetnik upire na optuženikovu osuđivanost, izrazitu okrutnost prema žrtvi i naglašenu kriminalnu volju te tjelesne i psihičke posljedice djela na žrtvu.

11. Optuženik pak zamjera da je kod odmjeravanja kazne prvostupanjski sud zanemario optuženikovu obranu da je „bio smanjeno ubrojiv“ odnosno pod utjecajem alkohola, djelomično je priznao krivnju i izrazio kajanje.

12. Razmotrivši odluku o kazni ovaj sud nalazi da su okolnosti o kojima ovisi vrsta i mjera kazne pravilno utvrđene i primjereno vrednovane. Optuženik je kazneno djelo počinio kao mlađi punoljetnik i priznao je sve činjenične navode optužbe što upućuje na kritičnost prema počinjenom djelu. Budući da prema stanju dokazne građe nema mjesta žalbenoj tvrdnji o smanjenoj ubrojivosti optuženika, a sve kada bi se i prihvatila teza obrane/žalbe o alkoholiziranosti u vrijeme djela, budući da je optuženik osuđivan i već je dolazio u sukob sa zakonom nema mjesta blažem kažnjavanju. Istovremeno, kako se ne radi o specijalnom povratu već osudama zbog imovinskih delikata, osuda na kaznu zatvora u trajanju četiri godine i šest mjeseci, iznad je zakonskog minimuma, primjerena težini i posljedicama djela, u dostatnoj mjeri

izražava društvenu osudu zbog počinjenog kaznenog djela te će utjecati na ostvarenje generalne i specijalne prevencije pa nema mjesta ni strožem kažnjavanju.

13. Ošt. M. M. smatra da je prvostupanjski sud pogrešno postupio kada je s imovinskopravnim zahtjevom upućena u parnicu. Navodi da je time „izvrgnuta vođenju procesno nevjerovatno komplicirane parnice“ te da je prvostupanjski sud „na štetu oštećene dao prednost koncentraciji postupka u interesu države za kaznenim progonom“ premda se sva relevantna medicinska dokumentacija nalazi u spisu i zajedno sa svim ostalim dokazima daje „pouzdanu osnovu za meritorno odlučivanje o postavljenom imovinskopravnom zahtjevu.“

14. Već je iz žalbenih navoda oštećenice (o kompliciranosti parnice) razvidno da bi raspravljanje o imovinskopravnom zahtjevu nesumnjivo prolongiralo tijekom kaznenog postupka. Naime, oštećenica je postavila imovinskopravni zahtjev u iznosu od 300.000,00 kn koji nije preciziran. Za pretpostaviti je da se taj zahtjev odnosi na naknadu štete pretrpljene u štetnom događaju u kojem je silovana i teško tjelesno ozlijeđena, odnosno da je činom silovanja i tjelesnog ozljeđivanja nesumnjivo pretrpjela neimovinsku štetu, dakle u najmanju je ruku riječ o povredi prava na tjelesno i duševno zdravlje te dostojanstvo. Ova se neimovinska šteta popravljiva dosudom pravične novčane naknade. Međutim pri odlučivanju o visini pravične novčane naknade sud mora utvrditi jačinu i trajanje pretrpljenih fizičkih bolova, duševnih bolova i strahova, za što je potrebno izvoditi dokaze (vještačenja po odgovarajućim specijalistima u vezi s pretrpljenim fizičkim ozljedama i posljedicama na duševno zdravlje, eventualno naruženje i sl.) to tim više što oštećenica raspolaže medicinskom dokumentacijom koja se nalazi i u spisu kaznenog predmeta. Tek nakon ocjene tih okolnosti i ostalih okolnosti koje ukazuju na težinu povreda prava osobnosti, sud može donijeti pravilnu odluku o visini pravične novčane naknade za štetu koja joj je nesumnjivo nastala (čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima, "Narodne novine" broj 35/05., 41/08., 125/11., 78/15. i 29/18.).

15. Imajući na umu navedeno te stanje dokazne građe i optuženikovu obranu kojom je priznao činjenične navode optužbe, a da se shodno čl. 153. st. 1. ZKP/08. adhezioni postupak (rasprava o imovinskopravnom zahtjevu oštećenice) provodi ako se time znatno ne odugovlači kazneni postupak, osnovano je u konkretnom slučaju, nakon utvrđenja svih činjenica važnih za donošenje odluke o krivnji oštećenica upućena u parnicu.

U odnosu na rješenje (toč. I.)

16. U pravu je državni odvjetnik kada osporava pravilnost odluke o troškovima postupka prigovorom da je prvostupanjski sud tek djelomično odlučio o troškovima postupka.

17. Naime, optuženik je obvezan naknaditi troškove paušalne svote i troškove tumača za mađarski jezik, ali nije odlučeno o ostalim troškovima postupka iz čl. 145. st. 2. toč. 1. do 4., 7. i 8. ZKP/08. od kojih je dio nastao još tijekom istrage (troškovi vještačenja, izvršenja europskog uhidbenog naloga), a dio i tijekom raspravne faze postupka. Istovremeno je pogrešno naložio optuženiku da naknadi troškove tumača

za mađarski jezik, zanemariivši odredbu čl. 145. st. 7. ZKP/08. prema kojoj troškovi usmenog i pisanog prevođenja okrivljenika padaju na teret proračunskih sredstava.

18. Stoga je u ovom dijelu trebalo prihvatiti žalbu državnog odvjetnika i ukinuti prvostupanjsku presudu u dijelu odluke o troškovima postupka o kojima će prvostupanjski sud cjelovito, nakon što utvrdi koji su sve troškovi nastali tijekom postupka, odlučiti posebnim rješenjem.

19. Slijedom navedenog, te nakon što ovaj sud pri ispitivanju pobijane presude nije našao da su počinjene povrede zakona na koje kao sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti prema čl. 476. st. 1. ZKP/08., na temelju čl. 483. st. 1. (toč. I.) i čl. 482. (toč. II.) ZKP/08., odlučeno je kao u izreci.

Zagreb, 30. rujna 2021.

Predsjednik vijeća:
Ranko Marijan, v.r.